

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 8 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า โดยสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งหมด จำนวน 125 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามลักษณะเลือกตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบเป็นลักษณะแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 8 ด้านคือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน บุคลากรทางสังคม ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานและการปฏิบัติงานในสังคม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีคำถามจำนวน 61 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมคำอธิบายประกอบ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา 8 ด้านคือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานบุคลากรทาง

สังคม ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานและการปฏิบัติงาน
ในสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้าราชการครูชายรับเงินเดือนตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 รับเงินเดือนตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8 รับเงินเดือนตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 เป็นข้าราชการครูหญิงรับเงินเดือนตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 รับเงินเดือนตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รับเงินเดือนตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2

5.1.2 ผลการวิจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า

1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ด้านสูงสุดคือเงินเดือนมีความเหมาะสมกับระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือเงินเดือนมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมาก และเงินเดือนมีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ นอกเหนือจากเงินเดือนอย่างเหมาะสม เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง บ้านพัก ฯลฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ด้านสูงสุดคือ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกแก่การเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากผู้บังคับบัญชาในการตรวจสอบสภาพประจำปีอยู่ในระดับมากและสภาพอาคารเรียนอาคารประกอบมีความสะดวกและปลอดภัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือสภาพสังคมภายในโรงเรียนส่งผลต่อการมีสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในระดับมาก

3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านสูงสุดคือ มีโอกาสปฏิบัติงานได้ตามความรู้ความสามารถและความสนใจ อยู่ในระดับมาก

รองลงมาคือมีอิสระในการคิดสร้างสรรค์ผลงานในโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ อยู่ในระดับมาก และได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือมีส่วนร่วมในการคิดแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านสูงสุดคือ พอใจในผลการปฏิบัติงานเสมอ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสุขและพอใจกับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก และได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือได้รับคำชมเชยในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านบูรณาการทางสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านสูงสุดคือมีความรักและความผูกพันกับโรงเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และวิธีการดำเนินงาน ฯลฯ อยู่ในระดับมาก และมีความสนิทสนมเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน อยู่ในระดับปานกลาง

6) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านสูงสุดคือพอใจในสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือผู้บังคับบัญชาใช้ระเบียบ ข้อบังคับกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยความเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก และมีความเข้าใจในระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ด้านสูงสุดคือ สมาชิกในครอบครัวเข้าใจและยอมรับสภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และมีเวลาให้กับครอบครัวอย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือมีเวลาเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

8) ด้านการปฏิบัติงานในสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ด้านการปฏิบัติงานในสังคม ด้านสูงสุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความเชื่อถือ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีความสุขและความพอใจในการปฏิบัติงาน

ร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติงานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือ การปฏิบัติงานได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น อยู่ในระดับปานกลาง

9) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานอยู่ในระดับมาก และด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ด้านต่ำสุดคือค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำสาระที่สำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 57) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ รุทธโชติ (2546, หน้า 26) ทำวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทกานต์ ชื่นอารมณ์ (2543, หน้า 67) ทำวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเฮร์เบิร์ต (Herbert, 1974, p. 572) ผลงานวิจัยพบว่าชีวิตของบุคคลจะสมบูรณ์ ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือมีการตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย มีการพัฒนาตนเองและความเจริญของบุคคลมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดของสมาชิกในสังคม และ มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลที่ตนเป็นสมาชิกในสังคมซึ่งก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและด้านจิตใจ มีความพึงพอใจในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ มีขวัญ กำลังใจดี ต่อการปฏิบัติงาน มีความรู้สึก

ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นชีวิตการทำงานที่มีเกียรติ มีคุณค่า มีความปลอดภัย ได้รับผลประโยชน์ต่างๆ ได้รับค่าตอบแทนพอสมควร อนาคตมีความเจริญรุ่งเรือง สามารถดำรงชีวิตได้เหมาะสมเกิดความสุขกาย สุขใจ มีความรู้สึกรู้ว่างานที่ทำอยู่มีความมั่นคง มีความปลอดภัย เกิดความพึงพอใจในการทำงาน การดำเนินชีวิตก็ไม่ต้องวิตกกังวลว่าจะเป็นอย่างไรมาก เพราะในฐานะที่เป็นข้าราชการครูก็มีหลักประกันได้อย่างแน่นอนว่าถ้าทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียรปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เป็นนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ทำผิดวินัย ชีวิตการทำงานก็จะมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้า จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้ คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา รายด้านได้ดังนี้

1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 58) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญิณี ภูมิพนา (2545, หน้า 56) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดา ดวงจันทร์ (2544, หน้า 28) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันมีค่าครองชีพสูง ค่าใช้จ่ายของครูในทุกด้านสูงขึ้นไม่สอดคล้องกับเงินเดือนที่ได้รับรายได้ของข้าราชการครูเมื่อเทียบกับข้าราชการอื่นๆ ที่มีคุณวุฒิเดียวกันแล้ว อัตราเงินเดือนของครูถือว่าน้อย ครูเห็นว่าควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง อีกทั้งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเป็นอยู่ไม่สู้ดีนัก เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นในระบบราชการ (อายนาง แสงคำ, 2543, หน้า 46) นอกจากนี้ สมยศ นาวิการ (2533, หน้า 14) กล่าวว่าผลตอบแทนเป็นสิ่งที่สามารถสนองต่อความต้องการของคนได้ทั้งในรูปแบบของเงินและค่าตอบแทนอื่นๆ ที่จะเป็นสิ่งจูงใจ เป็นขวัญกำลังใจที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพ บางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 58) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้าน สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ รุทธโชติ (2546, หน้า 82) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เน่งน้อย ชูนิกร (2546, หน้า 57) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง ชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของกัญเกียรติ ภูมิพนา (2545, หน้า 59) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของ พนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัด ฉะเชิงเทรา มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ จันทรา (2542, หน้า 56) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ด้าน สิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูก สุขลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ ตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกแก่การเดินทางไปและกลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นถนนลาดยางถึง ทุกโรงเรียน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้สร้างความเจริญสู่ท้องถิ่น โดยเน้นความสำคัญ ไปที่เรื่องการจัดสร้างถนนหนทางให้ชุมชนได้รับความสะดวกสบายเป็นลำดับแรก และได้รับการ เอาใจใส่ดูแลจากผู้บังคับบัญชาในการตรวจสอบภาพประจำปีเป็นอย่างดี โดยประสานงานกับทาง โรงพยาบาลแปลงยาวมาตรวจสอบภาพประจำปีให้ถึงโรงเรียนวัดปากน้ำ ครูเดินทางไปยังโรงเรียน วัดปากน้ำไม่ต้องเดินทางไปยังโรงพยาบาลจึงสะดวกและรวดเร็ว ส่วนด้านสิ่งสาธารณูปโภคได้รับความ สะดวกสบาย ในด้านไฟฟ้า และโทรศัพท์ทุกโรงเรียนส่วนน้ำประปา บางโรงเรียนยังต้องใช้น้ำ

จากบ่อบาดาล หรือประปาหมู่บ้านซึ่งไหลบ้างไม่ไหลบ้าง จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 59) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ รุทธโชติ (2546, หน้า 82) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยองพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ สินธุวงฆานนท์ (2534, หน้า 49) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า ระดับตัวกำหนดคุณภาพชีวิตการทำงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ รักซ้อน (2543, หน้า 39) ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูกับประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคลากรอยู่ในระดับดีมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพิศ สุวรรณชัย (2548, หน้า 87) ทำวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านโอกาสให้ได้พัฒนาความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้มีโอกาสปฏิบัติงานได้ตามความรู้ความสามารถและความสนใจ ครูได้รับการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน อย่างสม่ำเสมอทำให้ครูได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ มาจัดกิจกรรมให้นักเรียน บุญเลิศ ไพรินทร์ (2535, หน้า 396-397) ได้กล่าวถึงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในองค์กรว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านความรู้ทักษะและทัศนคติอันพึงปรารถนาของคนในองค์กร ทั้งนี้เพราะปัญหาในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และซับซ้อนในด้าน

วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ตลอดจนรวมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบในองค์กรก็เปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ด้วย จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่าง จันทุมมี (2544, หน้า 75) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจิตร ศรีสอาน (2531, หน้า 18) ได้กล่าวถึง หลักการที่สำคัญเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงานโดยถือว่าการปฏิบัติงานเป็นอาชีพที่มั่นคงถาวร การจะให้ออกจากงานจะต้องมีเหตุผลเมื่อพ้นจากงานแล้วโดยไม่มีผลมีผลตอบแทนที่ดำรงชีวิตได้ตามสมควรแก่สภาพ หลักการพัฒนาได้แก่จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยการให้การศึกษาอบรม จัดระบบการนิเทศ และตรวจตราการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดจนการจัดระบบการพิจารณาความดีความชอบและการเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นธรรม แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเน่งน้อย ชุนิกร (2546, หน้า 59) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการส่งเสริมความเจริญเติบโตและมั่นคงให้กับผู้ปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ ขอบชื่นชม (2546, หน้า 56) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูมีความมั่นใจในความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือน ปีละ 2 ครั้ง ทุกวันที่ 1 เมษายน และทุกวันที่ 1 ตุลาคม ถ้าหากไม่ได้กระทำผิดวินัยอย่างน้อยก็ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน รวมทั้งสองครั้งไม่ต่ำกว่า 1.5 ขั้น การประเมินวิทยฐานะทำให้ครูมีความเจริญก้าวหน้า ในตำแหน่งชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ และเชี่ยวชาญพิเศษ และอาจได้สอบคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้อีกด้วย จากสาเหตุ

ดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านบูรณาการทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องงานวิจัยของ กู้เกียรติ ภูมิพนา (2545, หน้า 61) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความผูกพันกับเพื่อนร่วมงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 59) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านบูรณาการทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสว่าง จันทุมมี (2544, หน้า 76) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับวิโรจน์ สารัตนะ (2542, หน้า 98) ได้กล่าวถึงทฤษฎี ERG ของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's ERG Theory) ที่แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็นความต้องการอยู่รอด เป็นความต้องการทางร่างกาย ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และความต้องการก้าวหน้าและเติบโต เป็นความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์ จันทรา (2542, หน้า 53) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ด้านบูรณาการทางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบูรณาการทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในกระบวนการทำงานทุกคนไม่สามารถทำงานคนเดียวเพียงลำพังให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีได้ ทุกคนย่อมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่มากนักน้อย การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งคนที่จะต้องทำงานร่วมกันอาจเป็นได้ทั้งคนที่อยู่ภายในหรือภายนอกหน่วยงาน หากทุกคนสามารถปรับตัวเองให้ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ก็ย่อมจะได้รับความร่วมมือ การยอมรับ และการช่วยเหลือต่างๆ ในการทำงาน ร่วมกันคิดวางแผน ร่วมกันปฏิบัติงาน และร่วมกันตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนางานต่อไป จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบูรณาการทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

6) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 61) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญเกียรติ ภูมิพนา (2545, หน้า 61) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ รุทธโชติ (2546, หน้า 83) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยองพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองระยองของจังหวัดระยอง ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2538, หน้า 310) ได้อธิบายว่าที่ใดมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย หมายความว่าเมื่อใดที่มนุษย์มารวมตัวกันเป็นสังคม ก็ย่อมต้องมี กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ควบคุมความประพฤติในสังคมนั้น เพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขโดยทั่วกัน ปัญญาพร พิพัฒน์วงศ์ (2540, หน้า 53) กล่าวว่า องค์กรจะต้องมีปรัชญาในการทำงานที่เป็นหลักการที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติงาน การสื่อสารชัดเจนว่าต้องการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติอย่างไร นอกจากนี้ยังบอกให้รู้ถึงมาตรฐานที่ยอมรับเพื่อผู้ปฏิบัติงานสามารถรู้ชัดว่าองค์กรคาดหวังอะไร แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของชูชาติ ขอบชื่นชม (2546, หน้า 57) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้ พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานมาก มีประสบการณ์ทำงานมาก รู้ในระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ตลอดจนมีผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือ หรือแนะนำในการปฏิบัติงาน ได้เป็นอย่างดี และมอบหมายให้ครูปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ ผู้บังคับบัญชาใช้ระเบียบ ข้อบังคับกับบุคลากรในโรงเรียนด้วยความชอบธรรม ข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ส่วนใหญ่มีความรักและความผูกพันกับโรงเรียน เนื่องจากแต่ละคนทำการสอนที่โรงเรียนนั้นๆ เป็นเวลานานมากกว่าสิบปี ไม่ค่อยมีการโยกย้าย จึงสามารถปฏิบัติตามได้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และ

วิธีการดำเนินงาน เป็นอย่างดี และมีความสนิทสนมเข้ากับเพื่อนร่วมงาน จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญเกียรติ ภูมิพนา (2545, หน้า 62) ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 61) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์ จันทรา (2542, หน้า 53) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสว่าง จันทุมมี (2544, หน้า 76) ทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการครูเข้าใจ ยอมรับสภาพการทำงาน ofครู และมีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงานความสุขที่ได้จากการทำงานจึงเป็นความสุขส่วนตัวและความสุขในครอบครัว การแบ่งเวลาให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม การแบ่งเวลาไม่ได้หมายความว่า เป็นการใช้เวลาเพื่องานเท่านั้น แต่หมายถึงการใช้เวลาให้กับชีวิต เพราะองค์ประกอบของชีวิตมีหลายประการ เช่น ความสุขส่วนตัว ครอบครัวและสังคม เพราะฉะนั้น จะต้องบริหารเวลาให้สอดคล้องกับบริหารชีวิต เวลาเป็นทรัพย์สินที่มีค่าอย่างยิ่งและไม่สามารถหาสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาทดแทนได้ บุคคลที่ประสบผลสำเร็จล้วนแล้วแต่รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารเวลาจึงถือเป็นความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญเพราะผู้บริหารเวลาเป็น ก็คือผู้บริหารชีวิตเป็นบุญแสง ชีระภากร (2533, หน้า 12) กล่าวว่า เวลานั้นว่ามีค่าและเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน ย่อมต้องการมีเวลาเพื่อพักผ่อนเป็นของตัวเอง หรือทำกิจกรรมนันทนาการ

การทำงานกับการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปแยกกันไม่ออกเนื่องจากการทำงานหาเงินเป็นสิ่งจำเป็นช่วยให้การดำเนินชีวิตด้านอื่นเป็นสุข แต่ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคนย่อมต้องการมีเวลาพักผ่อนเป็นของตนเอง ไม่ต้องการให้สิ่งใดมารบกวน คมกฤษ รัตนคร (2541, หน้า 34) กล่าวว่าความสำเร็จในชีวิตการทำงานก็ยังคงเป็นความต้องการของบุคคลอยู่ แต่บุคคลก็ย่อมต้องการมีชีวิตส่วนตัว ต้องการมีเวลาว่างให้กับชีวิต เพื่อให้เป็นเวลาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมสำหรับครอบครัว เวลาจึงนับว่ามีค่าและเป็นสิ่งสำคัญมาก หากบุคคลสามารถบริหารเวลาได้อย่างเหมาะสม ย่อมเกิดประโยชน์ทั้งชีวิตการทำงานในด้านที่สามารถทำงานสำเร็จได้ตามที่กำหนดไว้ จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

8) ด้านการปฏิบัติงานในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเดช พยัคฆ์สังข์ (2548, หน้า 62) ทำวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการปฏิบัติงานในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญเกียรติ ภูมิพนา (2545, หน้า 62) ทำวิจัยเรื่องศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน of พนักงานครูเทศบาล จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านการปฏิบัติงานในสังคม อยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยครั้งนี้พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 ด้านการปฏิบัติงานในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนให้ความเชื่อถือ เลื่อมใสศรัทธา อันเนื่องมาจากข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนนั้นๆ เป็นเวลานาน มีการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอย่างดีเสมอ มีโอกาสเข้าร่วมกับชุมชนบ่อยครั้ง ทั้งงานประเพณีในท้องถิ่น ชุมชน ครูได้รับเชิญไปในงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานพบปะสังสรรค์ งานวันเกิด โกนจุก แต่งงาน บวชพระ งานศพ ครูได้รับเกียรติเป็นพิธีกรในงานงานมงคลครูจะได้รับเกียรติ ให้กล่าวอวยพรบนเวที ในงานศพครูได้รับเกียรติจากทางเจ้าภาพให้ขึ้นทอดผ้าบังสุกุล ครูจะได้รับเกียรติจากทางวัดให้เป็นคณะกรรมการวัด เป็นเหรียญก เป็นกรรมการทอดผ้าป่า กลืนสามัคคี ตลอดจนเป็นพิธีกรในงานบุญของวัดเป็นประจำ แม้แต่การเลือกตั้ง ตั้งแต่ระดับชาติ ได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ครูต้องเข้าไปช่วยดำเนินการเลือกตั้ง ในตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำหน่วย ประธานหน่วยเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่คะแนน ส่วนการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งมีการเชิญครูเข้าร่วมประชุม เพื่อให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ ปัญญาพร พิพัฒน์วงศ์ (2540, หน้า 58) กล่าวว่างานความสัมพันธ์

ระหว่างโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การจัดการศึกษาในปัจจุบันประชาชนต้องเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด ชุมชนและโรงเรียนให้การช่วยเหลือแก่กัน มีการร่วมวางแผนจากกรรมการที่เป็นตัวแทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ประกอบการ ตัวแทนชุมชน มีการประเมินผลและรายงานให้รับทราบร่วมกัน จากสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 ด้านการปฏิบัติงานในสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม พบว่าต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ในระดับโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาความดีความชอบด้วยความเป็นธรรม คำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่เกิดขึ้น ถ้าหากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กอาจแต่งตั้งครูทุกคนในโรงเรียนเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองความดีความชอบประจำปี ถ้าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ควรให้ครูเลือกตัวแทนเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองความดีความชอบประจำปีขึ้นมา ส่วนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าเดินทางไปราชการ ได้แก่ ค่าพาหนะและค่าเบี้ยเลี้ยง ส่วนโครงสร้างของเงินเดือน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจจัดทำเสนอขึ้นไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งต่อไปยังรัฐบาลต่อไป

2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย เป็นด้านที่ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานสูงสุด อยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามข้าราชการครูส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการจัดสร้างรั้วโรงเรียน เพื่อความปลอดภัยแก่นักเรียนและทรัพย์สินของทางโรงเรียน วิธีดำเนินการในระดับโรงเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น ได้แก่ การจัดทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา หรือจัดของงบประมาณอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาดำเนินการ ส่วนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจช่วยเหลือโรงเรียนโดยขอจัดตั้งงบประมาณประจำปีไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือช่วยหาแหล่งเงินทุนจากบริษัท ห้างร้าน โรงงานต่างๆ มาเป็นผู้อุปการะโรงเรียน

3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถของบุคคลในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้แก่ข้าราชการครู ในระดับโรงเรียนอาจดำเนินการโดยพิจารณาร่วมกันกับคณะครู เพื่อแบ่งงานความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีคำสั่งแต่งตั้ง มีโครงสร้างการบริหารงาน แล้วส่งครูเข้า

รับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ตามความรับผิดชอบที่ได้ตกลงกันไว้ พร้อมนี้ทางโรงเรียนควร สนับสนุนส่งบุคลากรในโรงเรียนไปร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานให้มากที่สุด ในสถาบัน ที่มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาและศึกษาดูงาน เช่น มหาวิทยาลัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจนั้นเป็นสิ่งที่ควร ทำเป็นอย่างยิ่ง ในระดับโรงเรียนขนาดเล็กอาจรวมกลุ่มกัน 3-4 โรงเรียน โดยสำรวจความสนใจ ของครูส่วนใหญ่ แล้วร่วมกันดำเนินการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ความเข้าใจ ค่าตอบแทน วิทยากรอาจใช้วิธีระดมร่วมกัน ถ้าหากเป็นโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ก็สามารถดำเนินงาน ได้ด้วยตนเอง

4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ความก้าวหน้าในวิชาชีพอาจเป็นครู ชาญการพิเศษ ครูเชี่ยวชาญ และครูเชี่ยวชาญพิเศษ ในระดับโรงเรียนควรจัดทำเอกสารแนะนำการ จัดทำผลงานเพื่อขอรับการประเมินเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจถึงคุณสมบัติ และวิธีดำเนินการ ตั้งแต่การขอสมัครเข้ารับการประเมิน เอกสารหลักฐาน ร่องรอยที่ใช้ในการรับ การประเมิน ส่วนความก้าวหน้าในการสอบคัดเลือกและแต่งตั้งเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทางโรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือในการสอบคัดเลือก มีหลักสูตรที่จะทำการสอบว่ามีวิชา อะไรบ้าง มีพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ อะไรบ้างที่จะใช้สอบ และผู้บริหาร สถานศึกษาควรจัดหาพระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ต่างๆ ไว้สำหรับครูได้ศึกษา ค้นคว้าสำหรับเตรียมตัวในการสอบ ส่วนความมั่นคงในงานเพื่อให้ครูมีความมั่นใจ ทางโรงเรียน ควรประสานขอความช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาให้ความช่วยเหลือ และอุปถัมภ์โรงเรียน เช่นของบประมาณอุดหนุนซื้อสื่อการเรียนการสอน ของบประมาณอุดหนุน จัดซื้อเครื่องเขียนแบบเรียน เครื่องแบบให้นักเรียน เป็นต้น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามา ช่วยเหลือโรงเรียน ความหวาดระแวงกันก็อาจลดลง ความมั่นคงในงานก็จะเพิ่มขึ้น

5) ด้านบูรณาการทางสังคม ในระดับโรงเรียนอาจดำเนินการได้ในเรื่องสวัสดิการ อาหารกลางวันสำหรับครูในโรงเรียน โดยจัดให้มีการรับประทานอาหารร่วมกันทุกวัน งบประมาณ ที่ใช้ผู้บริหารสถานศึกษาอาจเป็นผู้เริ่มต้นก่อน แล้วครูร่วมสมทบในโอกาสต่อไป อาจเก็บเงินเป็น รายเดือน เพื่อนำไปซื้อวัสดุมาประกอบอาหาร เมื่อครูได้มารับประทานอาหารร่วมกัน ได้สนทนา พูดคุย ปรึกษาหารือกันก็จะเกิดความรัก ความสมัครสมานสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจกัน ให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน โอบอ้อมอารีกัน จะทำให้งานต่างๆ ภายในโรงเรียนดำเนินไปด้วยความราบรื่น นอกจากนี้ อาจนำครูไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ ก็จะทำให้ครูรักใคร่กลมเกลียวกันมากยิ่งขึ้น

6) ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการ ประชุมประจำเดือน อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อให้ครูรับทราบ กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติของทาง

ราชการ นโยบายของรัฐบาล และผู้บังคับบัญชา ส่วนระเบียบ ข้อบังคับ อันใดที่จะกำหนดขึ้นมาใหม่ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ กับนโยบายของรัฐบาลและผู้บังคับบัญชา และที่สำคัญคือต้องให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ ระเบียบดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับของทุกๆ คน และเรื่องที่ควรทำอย่างยิ่งคือเรื่องการป้องกันมิให้ครูกระทำผิดวินัย ในระดับโรงเรียนอาจนำกรณีตัวอย่างความผิดวินัยมาให้ครูศึกษาแล้ววิพากษ์วิจารณ์กันจะได้เป็นการป้องกันการกระทำผิดวินัยได้อีกวิธีหนึ่ง

7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ในระดับโรงเรียน ทางโรงเรียนควรแบ่งงานและมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติงานใกล้เคียงกัน มิให้งานผู้หนึ่งผู้ใดมากเกินไป การแบ่งงานและมอบหมายงานควรคำนึงถึงลักษณะงาน ความรู้ความสามารถ การจัดกิจกรรมในวันหยุดราชการ ควรทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรซักถามปัญหา อุปสรรคต่างๆ และอำนวยความสะดวกให้กับบุคลากร เช่น ให้คำปรึกษาหารือ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ มีรางวัลเป็นขวัญกำลังใจให้ อาจเป็นการยกย่อง ชมเชย เป็นของขวัญของรางวัล และที่จำเป็นอย่างยิ่งคือผู้บริหารสถานศึกษาควรออกเยี่ยมเยียนผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนถึงบ้าน จะได้รับทราบปัญหา อุปสรรคต่างๆ ตลอดจนความเป็นอยู่ในครอบครัวเพื่อนำมาพิจารณาดำเนินการให้เกิดความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานต่อไป

8) ด้านปฏิบัติงานในสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน อาจทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน กำหนดวันที่จะออกไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างชัดเจน เมื่อไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ได้พูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน ก็จะได้รับทราบปัญหาต่างๆ ของนักเรียน จะได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ ส่วนบุคคลสำคัญในชุมชนที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรเข้าไปเยี่ยมเยียน ได้แก่ เจ้าอาวาส กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี สมาชิกเทศมนตรี เป็นต้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลทุกฝ่ายในสังคมหรือชุมชนแล้ว ความรักความเชื่อถือศรัทธาก็จะมีขึ้นอาจทำให้การพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ มีความเจริญก้าวหน้าไปได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา
- 2) ศึกษาปัญหาการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครู เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา

3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู
เขตคุณภาพบางคล้า 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี